

از من مباش غافل

محمد رضا حشمتی

یکی از حوزه‌های یادگیری در برنامه درسی ملی حوزه یادگیری زبان و ادبیات فارسی است. زبان و ادبیات فارسی رمز هویت ملی و سبب وحدت همه اقوام ایرانی و گنجینه گرانقدری است که گذشته را به حال و آینده پیوند می‌دهد. آموزش زبان و ادبیات فارسی بر چهار مهارت زبانی گوش دادن، سخن گفتن، خواندن و نوشتن تأکید دارد. پرورش مهارت‌های زبانی زمینه درک مفاهیم در سایر متون و موضوعات درسی را فراهم و به رشد مهارت‌های اجتماعی، شخصی، ذهنی، ارتباطی، فرهنگی، مطالعه و پژوهش و ارزش‌های اخلاقی کمک می‌کند.^۱

بدون تردید، ارزش‌ها، نگرش‌ها، گرایش‌ها، رغبت‌ها و شوق و ذوق‌ها، بعد از خانواده، در مدرسه شکل می‌گیرد؛ مدرسه‌ای که کانون فرهنگی محله است. یکی از ویژگی‌های مهم کانون فرهنگی محله (مدرسه) داشتن کتابخانه است؛ کتابخانه‌ای که قرار است مکمل یادگیری دانش‌آموزان باشد.

کتابخانه مدرسه مرکزی است که همه مواد درسی را به هم مربوط می‌کند و باید محیط امنی باشد تا دانش‌آموز برای پژوهش در هر موضوعی به آنجا پناه برد نه پایگاه‌های اینترنتی! کتابخانه مدرسه قرار است جایی باشد که دانش‌آموزان کتاب‌ها و نشریه‌های مورد نیاز خود را در آن پیدا کنند. کتابخانه مدرسه می‌تواند جای مناسبی برای گذران اوقات فراغت دانش‌آموزان باشد و یکی از بهترین محیط‌های یادگیری که معلم در آن تدریس می‌کند.

اما نقش معلمان در کتابخوان کردن دانش‌آموزان بسیار مهم است، روش تدریس معلم عامل مهمی است که در ایجاد و تکمیل و پرورش مهارت و عادت خواندن دانش‌آموزان اثر می‌گذارد. معلمان زمانی می‌توانند در ایجاد عادت به مطالعه مؤثر باشند که: کتاب‌های کمک آموزشی مربوط به موضوع درسی خود را بشناسند و به دانش‌آموزان معرفی کنند.

به نظر می‌رسد با توجه به مفهوم بسته آموزشی که در برنامه درسی ملی تأکید شده است، معلمان باید از تدریس معتادانه (از روی عادت) و کلیشه‌وار بپرهیزند و تنها کتاب درسی را برای دانش‌آموزان کافی ندانند. برای فعال شدن روش‌های تدریس باید فرصت‌های مطالعه سایر منابع در کلاس بیشتر شود. همچنین از تدریس بر مبنای «موضوع محوری» بپرهیز شود. این امکان زمانی محقق می‌شود که ما معلمان بیش از دانش‌آموزان خود اهل مطالعه باشیم. ما معلمان زمانی می‌توانیم راهنمایان خوبی برای دانش‌آموزان باشیم که به آنچه می‌گوییم عامل باشیم. اگر با روش‌های مطالعه آشنا باشیم، قطعاً در هدایت دانش‌آموزان بیش از پیش اثربخش خواهیم بود. پس:

«از من مباش غافل من یار مهربانم»

پی‌نوشت

۱. سند برنامه درسی ملی، فروردین ۹۱